

Jenny Rogneby

LEONA

Alle middelen toegestaan

VERTAALD DOOR
DANIËLLE STENSEN

2017 Prometheus Amsterdam

Hij deed de zware gordel om zijn heup goed, verlichtte de druk die de gevulde stalen cilinders uitoefenden en waardoor de zoom van zijn broek langs de huid schuurde. Het snoer van de ontsteking zwaaide zacht aan de buitenkant van de rechterbroekspijp. Hij pakte het doosje vast. Sloeg zijn armen er stevig omheen. Zijn hand was vochtig. Zweet? Hij wist het niet.

Het enige waar hij zich druk om maakte was de opdracht.

Zijn laatste.

Een druk op de knop en dan was alles voorbij.

Met zijn blik volgde hij de lage politierobot op vier wielen, die langzaam naar hem toe bewoog. Ondanks het geluid van sirenes en de Eurocopter 135 van de politie die boven zijn hoofd hing, hoorde hij zijn eigen ademhaling. Kort. Onregelmatig. De schaduwen van de rotorbladen bewogen over de grootse, door de zon beschenen gevel voor hem.

Het Zweedse parlamentsgebouw.

Hij bekeek het rijkswapen boven de ingang, Moeder Svea die de wacht houdt, het symbool van Zweden. Om het groene park, dat was omgeven met politietape, zag hij af en toe silhouetten van bewapende mannen. De geweerlopen van sluipschutters staken over de rand van het dak van het koninklijk paleis.

De politierobot, die nu het gras op gegaan was, kwam met wiebelende bewegingen naar hem toe.

‘Hij zit helemaal vooraan.’

De metaalachtige stem van de onderhandelaar uit de luidsprekter galmde tussen het ritmische geluid van de helikopterbladen door.

Hij zag hem.

De kniptang die boven op de robot was vastgeplakt was bedoeld voor hem. Om de staalkabel mee door te knippen. Zodat alles in orde kwam. Alsof dat kon.

Toen hij zijn opengeknoopte jack op de grond liet vallen, zodat de hele gordel te zien was, en hij het doosje weer pakte, werd de stem van de onderhandelaar ingeruild voor de bevelen van schreeuwende politiemensen.

‘Neeee! Laat het doosje vallen! Laat het doosje vallen! Handen omhoog! Op je knieën. Op je...’

Hij sloot zich af.

Luisterde niet meer.

Niets was meer belangrijk.

Het was zover.

Hij hief zijn hand en betastte met zijn vingers de ketting om zijn nek. Pakte het zilveren bedeltje dat op zijn borstkas was geplakt. Hield het stevig vast terwijl hij de duim van zijn andere hand naar de ontsteking bracht.

Hij ademde in. Tot diep in zijn longen. Daarna hief hij zijn blik nog een laatste keer naar de schitterende, strakblauwe zomerhemel.

Hij sloot zijn ogen.

En drukte.

Ik sloot mijn ogen, maar wist toch dat ik aandachtig bekeken werd. Elke gelaatsuitdrukking. Elke beweging. Elke reactie. Alles werd opgemerkt en geanalyseerd. Ik, Leona Lindberg, had dat zelf duizenden keren gedaan. Als rechercheur bij de AED, de afdeling ernstige delicten van het City-district in Stockholm, was ik eraan gewend degene te zijn die anderen verhoorde. Naar zwakke punten in hun verklaringen zocht. Dat was een rol die ik kende, waar ik goed in was.

Maar nu was het anders.

Deze keer was ik onderwerp van onderzoek.

Therapeute Aimi Nordlund observeerde me grondig vanuit de fauteuil tegenover me. Haar praktijk bestond uit één kamer, ingericht volgens diverse richtlijnen voor de bevordering van gesprekken. Koel groene muren, donkere stoffen fauteuils en kussens die maakten dat je zacht landde, maar toch in een ergonomisch verantwoorde houding zat. Het kleurenpalet gaf mensen het gevoel dat ze in een gezellige woonkamer zaten, en toch kon ik moeilijk ademen als ik daar was. Het was alsof er een gewicht op mijn borstkas lag, dat mij tegen de rugleuning van de fauteuil drukte.

Ik had nooit gedacht dat ik bij een therapeut zou zitten om over mijn leven te praten. Nog maar een paar maanden geleden was dat ondenkbaar geweest. Het was niets voor mij om naar een zielenknijper te gaan. Maar na alles wat er was gebeurd was ik op een dieptepunt beland.

Nee, in de min.

Financieel.

Geestelijk.

Zelfs lichamelijk.

Vijf maanden na mijn terugkeer uit Engeland was ik op een ochtend wakker geworden en had ik niet uit bed kunnen stappen. Het leek net alsof mijn lichaam vastgebonden was aan de matras. Pas na een uur stond ik op. Ik herinnerde me niets meer van die dag op mijn werk. Ik had blijkbaar net als anders gewerkt, maar geestelijk was ik er niet. Als ik niet op mijn werk was, bleef ik thuis. Dan zat ik met dichtgetrokken gordijnen in het donker alleen maar voor me uit te staren.

Tijdens mijn eerste therapiesessie met Aimi had ik amper een woord kunnen uitbrengen. Ik wist niet waar ik moest beginnen. Er waren duizend gedachten door mijn hoofd gegaan. Die kon ik echt niet in mijn eentje op een rijtje krijgen. Ze raasden vrij rond, fladderden als vleermuizen in de nacht, en je kon er alleen maar af en toe een glimp van opvangen; ze grijpen was nog moeilijker. Maar hier, in dezelfde kamer als Aimi, vertraagden ze om een of andere reden.

Ze stelde me vragen. Vragen die nog nooit iemand had gesteld. Over mijn achtergrond, wie ik was.

En wie was ik dan?

De meeste mensen zouden zeggen dat ik een doorsnee, gescheiden moeder van vijfendertig was, met een misschien een tikje ongewoon beroep, politievrouw, maar verder net als alle anderen. Collega's zagen mij als een bekwaam rechercheur. Weliswaar eentje die het gezag graag in twijfel trok en er niet zo happig als anderen op was om in een team te werken, maar afgezien daarvan een verantwoordelijke burger die achter de waarden en normen van het gezag en de wetten van het land stond.

Slechts weinigen wisten wie ik eigenlijk was.

Dat ik het doorsnee, eerzame, burgerlijke bestaan had afgezworen. Dat ik ermee was opgehouden het anderen naar de zin te maken en was begonnen met leven.

Echt.

Zonder vangnet.

Ik had veel opgeofferd en grenzen overschreden die slechts weinigen over gingen. Maar dat was nodig geweest om geen leven vol leugens te leiden.

De paar mensen die wisten dat ik eigenlijk een politievrouw was die aan beide kanten van de wet opereerde, hadden alle reden om dat stil te houden.

Ik keek naar het plafond in Aimi's spreekkamer. Ik dacht aan wat ze zou zeggen als ze wist dat ik een paar maanden geleden een politieman had laten veroordelen voor een aantal misdaden waar ik zelf achter zat. Of ze haar therapie dan anders zou vormgeven. Het was niet mijn bedoeling geweest om hem ervoor te laten opdraaien, maar het was mijn laatste redmiddel geweest. Hij was zich gaan bemoeien met waar ik mee bezig was, had me in de wielen gereden om er zelf beter van te worden. Pas na afloop was ik erachter gekomen dat hij mij had afgeluisterd. Terwijl hij bezig was meer bewijs te verzamelen, werd hij zelf gearresteerd voor het misdrijf.

Ik had me op het nippertje weten te redden, maar ik kwam er al snel achter wat zijn eisen waren. Toen hij besepte om hoeveel geld het ging, koos hij ervoor niets te onthullen, maar me af te persen. Ik moest hem de miljoenen kroon die ik met de misdrijven had binnengesleept geven. Voor dat geld wilde hij wel een paar jaar achter de tralies zitten. Hij bedacht dat hij toch nooit meer het vertrouwen van de hoge bazen bij de politie terug zou winnen en verder een carrière binnen de politie kon vergeten als hij in hoger beroep zou worden vrijgesproken. Daar had hij waarschijnlijk gelijk in. Er gingen in het korps al langer geruchten dat hij niet helemaal zuiver op de graat was. Veel mensen hadden ook zijn klaagzangen gehoord over het feit dat het werk bij de politie niet goed werd betaald. Mijn miljoenen waren gewoon te aantrekkelijk geweest. Nu zat hij achter de tralies in de Hall-gevangenis, bij Södertälje.

Het had natuurlijk pijn gedaan dat ik al die miljoenen moest opgeven. Ik had veel doorstaan voor dat geld. Het was de bedoe-

ling om met het geld mijn leven te veranderen.

Maar ik kreeg het niet terug door erom te huilen.

Ik had nieuwe plannen.

Die me nog veel meer geld zouden opleveren.

Het enige wat ik nu nodig had was de kracht om ze uit te voeren.

Ik had hulp nodig om er weer bovenop te komen en Aimi was de juiste persoon om mee te praten. Ik keek aandachtig naar haar. Therapeuten leken het niet graag over zichzelf te hebben, dus het enige wat ik over haar wist was wat ik afleidde uit haar uiterlijk. Haar donkerbruine steile haar, lichtbruine teint, naam en ringen aan haar linkervinger zeiden me dat ze in de vijftig was, van Japanse afkomst en getrouwd met een Zweedse man.

Ik haalde diep adem, drukte het gewicht op mijn borst weg. Ik moest mijn best doen om een woord te kunnen uitbrengen, vooral nu ik zou vertellen wat me 's nachts bijna verstikte. Ik sloot mijn ogen.

‘Ik ben in de kerk. Helemaal in het zwart gekleed. Ik heb een doek over mijn hoofd, die ik probeer af te doen zodat ik iets kan zien. Ik moet me concentreren om over het middenpad naar voren te lopen. Ik zet de ene voet voor de andere, en nog is het net alsof ik helemaal nergens kom.’

Ik praatte zacht en beheerst. Ik deed mijn best om de droom zo duidelijk mogelijk weer te geven.

‘De banken aan beide kanten van mij zijn gevuld met mensen gekleed in zwarte pijen. Als ik naar beneden kijk, naar mijn lichaam, merk ik dat ik er ook een draag. De kappen zijn over de hoofden getrokken. Het lukt me mijn kap af te zetten en ik keer me om om een glimp van de mensen op te vangen, om te zien wie ze zijn, maar dat lukt niet vanwege hun kappen. Ze staan daar maar een beetje heen en weer te wiegen als lange, zwarte geesten. Ik weet niet waarom ik daar ben. Er is blijkbaar iemand overleden, denk ik, maar ik weet niet wie. Ik word er wanhopig van dat ik het niet weet.’

Hoewel ik voelde dat mijn hart sneller ging slaan, vertelde ik verder.

‘Ik heb een naar gevoel in mijn buik. Zware benen. Ik hoor orgelmuziek. Ik doe mijn uiterste best om helemaal vooraan te komen, zodat ik kan zien of daar een kist staat. Ik beweeg me alsof ik me in een bak met stroop bevind, maar ik kom steeds dichterbij. Nog zeven rijen. Zes.’

Ik had deze droom nog nooit aan iemand verteld. Nu ik het deed, voelde het bijna net zo echt aan als ’s nachts.

‘Alsof er een teken is gegeven, gaat iedereen zitten. Het wordt doodstil. Dan zie ik het. Helemaal vooraan, rechts naast het altaar, staat hij. Een kleine, witte kist straalt me toe. Tegelijkertijd draait degene op de eerste rij zich naar mij om. Hoewel de kap van de pij het gezicht deels bedekt, zie ik wie het is. Mijn man. Hij heeft rood behuilde ogen. Als ik dichterbij kom, zie ik dat hij de hand van onze kleine Beatrice van vijf vasthoudt. Ze zit naast hem. Ze kijkt naar mij op met haar helder blauwe, onschuldige ogen. De plaats naast haar is leeg. Ik snap het eerst niet. Ik kijk om me heen, op zoek naar Benjamin. Mijn geliefde zoon. Waar is hij? Als mijn blik weer op de kist blijft rusten, kan ik niet meer ademen. Ik val. De grond in de kerk verdwijnt onder mijn voeten en ik stort in een diepe zwarte afgrond.’

Ik keek op naar Aimi. Haar gezichtsuitdrukking straalde vriendelijkheid en rust uit. Ze spoorde me aan verder te vertellen.

‘Ik word wakker omdat ik in paniek inadem. Ik krijg geen lucht. Alsof ik aan het verdrinken ben. Dan hoor ik Benjamin.’

Er ging geen nacht voorbij zonder dat ik wakker werd omdat ik dacht dat ik Benjamin hoorde huilen. Zijn geroep om hulp als de pijn in zijn buik te erg werd. Hoewel hij er niet meer was en niet langer ’s nachts wakker werd en huilde, was het net alsof hij niet wilde loslaten. Of ik wilde dat niet. Het deed pijn dat ik hem niet langer kon helpen. Pas als ik al halverwege de slaapkamer uit was, kwam ik tot mezelf. Hij was er niet meer.

‘De droom is afschuwelijk maar het allerergste is het als ik wak-

ker word en besef dat... dat het geen droom is. Dat hij voor altijd weg is. Mijn zoon was...'

Ik vond het moeilijk om mijn gedachten te verwoorden. Om over hem te praten. Dat wilde ik eigenlijk niet. Maar ik begreep dat ik wel moest.

'... hij betekende alles voor mij.'

De tranen welden op. Vulden mijn hele gezichtsveld. Toen ik mijn ogen sloot, was er geen plaats meer voor tranen, maar rolden ze snel over mijn wangen naar beneden, op mijn zwarte blouse. Ik hoorde dat Aimi een tissue van de tafel pakte. Ik stak mijn hand ernaar uit.

'En dan zijn er nog de herinneringen uit het ziekenhuis,' zei ze.

Ik knikte. De herinneringen uit het ziekenhuis in Engeland speelden zich vaak opnieuw af in mijn hoofd. We waren aan het wachten totdat Benjamins ingewikkelde darmtransplantatie klaar was. Tot de arts zou komen om ons te vertellen dat alles goed was gegaan, dat onze geliefde zoon de ziekte van Crohn zou overleven en dat we zijn stemmetje snel weer zouden horen. In plaats daarvan zag ik de arts naar mijn man lopen. Peter, mijn stabiele, beheerste man zakte daar in de gang in elkaar. De arts had verteld dat ze hadden gedaan wat ze konden, maar dat ze Benjamins leven niet hadden kunnen redden. Waar ik stond had ik de woorden niet gehoord. Peters reactie was genoeg.

Mijn keel was dichtgesnoerd. Ik wilde schreeuwen, maar kon geen woord uitbrengen. Ik kon geen lucht in mijn longen krijgen. Mijn verstand zei me dat ik ernaartoe moest gaan om te horen wat de arts zei, dat ik er voor Peter moest zijn, maar mijn lichaam gehoorzaamde niet. Het was net alsof ik in trance was toen ik achteruit begon te lopen, weg van Peter en de arts. Ik moest naar buiten. Lucht krijgen. Het enige wat ik me herinnerde van daarna is dat ik rende. En rende. Totdat mijn benen me niet meer konden dragen. Toen zakte ik ineen. Huilde. Ongecontroleerd.

'Hoe ging het de tijd daarna tussen jou en Peter?' vroeg Aimi.

Ik gaf geen antwoord. De tijd daarna was het net alsof ik in een

waas leefde. De dagen waren in elkaar overgelopen. Mijn nieuwe leidinggevende, Alexandra, had me tegen mijn wil gedwongen een week vrij te nemen. Ik was bang geweest voor wat er zou gebeuren als ik niet meer onder de mensen was. Mijn werk was juist mijn redding. Het enige wat me overeind hield. Totdat alles ineens stortte en ik niet uit bed kon komen.

‘Peter wilde de hele tijd over hem praten,’ zei ik. ‘Dat kon ik niet. Ik kon zijn naam niet eens uitspreken. Het was te zwaar. Peter had al eerder gezegd dat hij wilde scheiden, dus ben ik verhuisd. Ik probeerde niet te denken aan alles wat er gebeurd was. Dat was de enige manier waarop ik kon overleven.’

Je zou kunnen zeggen dat de relatie tussen Peter en mij op dezelfde voet doorging nadat ik was verhuisd, we praatten slechts over Beatrice. Ik miste ons huwelijk niet. Ik had al die jaren geprobeerd een liefdevolle partner voor Peter te zijn en een goede moeder voor onze kinderen. Uiteindelijk leek ons gezinsleven meer op een bedrijf dat geleid moest worden. Er moest voortdurend van alles gepland worden om het logistiek te laten kloppen. Alle gesprekken van Peter en mij gingen erover wie de kinderen naar de opvang zou brengen en weer ophalen, wie de boodschappen zou doen, de kinderen naar allerlei activiteiten brengen, eten koken, verhaaltjes voorlezen, etentjes voor het gezin regelen, de lijst kon heel lang gemaakt worden. Ons dagelijks leven kwam erop neer dat we ervoor moesten zorgen zo snel mogelijk in de tredmolen te blijven rennen om ons uit automatisme geleide leven overeind te houden.

Zo dacht men dat je moest leven.

Als kind had ik al ontdekt dat het van levensbelang was om te doen wat van mij werd verwacht. Zolang ik dat deed en me niet onderscheidde, kon ik overleven. In mijn werk was het makkelijker, daar kwam ik nooit dicht bij iemand, maar met Peter was het moeilijker geweest. Het had me in de loop der jaren volledig uitgeput dat ik de schijn moest ophouden voor mijn eigen gezin. Toen ik inzag dat het me niet langer lukte om de liefdevolle vrouw

te zijn die Peter graag wilde hebben, of de perfecte moeder die mijn kinderen verdienden, wist ik dat ik geen andere keus had dan het leven dat ik in al die jaren had opgebouwd achter me te laten.

En toen begon mijn reis naar een nieuw leven.

Ik was me ervan bewust dat ik een keus maakte die in strijd was met wat van een echtgenote, moeder en politievrouw wordt verwacht. Maar ik weigerde me nog langer te laten beïnvloeden door anderen. Ik accepteerde niet meer dat zij de regels vaststelden volgens welke ik zou moeten leven.

Ik ging mijn eigen weg, en de mensen met wie ik heb samengewerkt hadden dankzij mij een beter bestaan gekregen. Een van hen was een half Finse, criminele vader van kleine kinderen die, een paar miljoen rijker, terug is verhuisd naar Finland. Een ander was een aanklager die na onze samenwerking haar ontslagbrief kon indienen bij het Stockholmse parket en aan de Franse Riviera is gaan wonen.

Ik had op een haar na bereikt wat ik wilde, maar omdat ik mijn deel van het geld was kwijtgeraakt, moest ik een stap terug doen en nieuwe plannen bedenken.

Als het meeste zonder Benjamin niet zinloos voelde, zouden de rust en stilte in mijn eigen flat dat allemaal makkelijker maken. Ik hoefde geen rekening meer te houden met Peter en er was niemand voor wie ik thuis de schijn moest ophouden. Ik probeerde er te zijn voor Beatrice, maar ik kreeg geen rust, kon niet slapen. De gedachten aan Benjamin hielden me 's nachts wakker.

Aimi leunde langzaam naar voren in de fauteuil. Ze keek me recht in de ogen en vroeg op rustige toon: 'Leona, heb je het jezelf toegestaan om om je kind te rouwen?'

Ik wendde mijn blik af en keek uit het raam terwijl de tranen over mijn wangen liepen. Ik had alles gedaan om niet te hoeven rouwen. Om normaal te functioneren. Mijn werk te kunnen doen. Een nieuw huis te regelen. Te proberen voor Beatrice te zorgen. Eerder in mijn leven had ik mijn aandacht op iets anders

kunnen richten zodra ik op weerstand stuitte.

Maar deze keer niet.

Ik was bang voor mezelf. Begreep niet wat er gebeurde. Ik wist het nog steeds niet. Daarvoor was ik hier, bij Aimi.

‘Wat zou er met je gebeuren als je dat deed?’ vroeg ze.

De stilte werd verbroken door mijn mobiele telefoon, die overging. Het was Alexandra, mijn leidinggevende. Ik drukte op opnemen, maar ik kon niets uitbrengen.

‘Leona, waar ben je? Je moet zo snel mogelijk hierheen komen.’

Ik stond op. Veegde de tranen snel weg. Legde Aimi uit dat ik weg moest. Ik had het sowieso niet getrokken om te blijven. Ik wilde hulp krijgen om weer sterk te worden, niet zwak. Aimi had meestal een rustgevend effect op me. Ik vond het alleen niet prettig dat ik me soms slechter voelde als ik daar wegging dan ik me had gevoeld toen ik kwam. Zij liet me voelen, iets althans, maar daar was ik bang voor. Als ik me te veel openstelde zou ik in een groot zwart gat belanden en er nooit meer uit komen.

Daar wilde ik niet meer heen.